

Відділ науково-технічної інформації

Відділ науково-технічної інформації складається з двох секторів: сектор математичного моделювання та управління базами даних та сектор інформатизації. Його створення має також свою історію.

У 80-х роках минулого століття на випробуванні різних ботанічних таксонів налічувалося вже десятки сортів, з яких потрібно було виділити найкращі, а також встановити достовірність відмінності сортів, для чого проводили статистичну обробку дослідних даних методом дисперсійного аналізу, за допомогою якого розраховували: помилку (точність) досліду ($P\%$), помилку середньої по досліду (E ц/га), найменшу істотну різницю (НІР) (критерій оцінки) при рівні достовірної ймовірності 0,95 (НІР_{0,95} ц/га).

Статистичною обробкою займалися спеціалісти на сортодослідних дільницях та за договором в обчислювальних центрах на ЕОМ по єдиній програмі, розробленій в Держкомісії, використовуючи НІР_{0,95}.

Спеціалісти робили групування сортів за врожайністю та розраховували гарантовану прибавку до врожаю пропонуваного до районування сортів. При цьому слід зазначити, що результати статистичної обробки потрібно було отримати у двотижневий термін після збору врожаю до моменту відсилання даних основних показників випробувальних сортів до Інспектури та Держкомісії.

На той час статистичній обробці підлягали показники, що характеризували продуктивність та урожайність сортів.

При виконанні статистичної обробки даних на сортодільницях ви-

користували «результати статистичної обробки однофакторного досліду», а вже при передачі даних сортовипробування до обчислювальних центрів використовувалась «Математична обробка однофакторних та двофакторних дослідів».

Наприкінці 1990-х – початку 2000-х років із збільшенням чисельності заявників, кількості поданих сортів та інформації щодо їх опису, розвитком комп'ютерної техніки почалися роботи по створенню табличної бази даних, в яку кожний відділ Українського інституту експертизи сортів рослин мав вносити свій масив інформації. Автор першої бази даних у Держкомісії – Бочкарьов А. М., заступник голови Держкомісії. Для сортодослідних станцій була розроблена програма для обчислення точності досліду. Така база даних отримала назву «Сорт».

1998 р. – створено локальну мережу центрального офісу та впроваджено службу каталогів (Active Directory) для централізованого керування користувачами персональних комп'ютерів та серверного обладнання.

2002–2003 рр. – оновлено програмне забезпечення для обліку й обчислення даних випробувань та створено програмний додаток «Введення даних польових сортовипробувань» (Сорттест).

2000–2005 рр. – спеціалісти мережі (по сортодослідних станціях) починали освоювати комп'ютерну техніку, яку передавала Держсортслужба.

У 2000-х роках відділ очолював Ілюченко Олександр Сергійович. В його обов'язки входило забезпечення, налаштування, обслуговування

відділів центрального офісу й мережі сортовипробування комп'ютерною технікою та надання їм відповідного програмного забезпечення. У 2005 р. база даних перенесена на СУБД Microsoft SQL Server 2005.

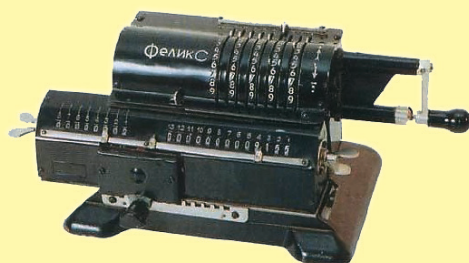
У 2006 р. з ратифікацією Акта 1991 року Конвенції UPOV відбулися зміни в методиках досліджень кваліфікаційної експертизи, що вимагало додавання нових функцій програмному забезпеченню, зокрема для проведення експертизи на відмінність, однорідність та стабільність.

Для реалізації нових функцій програмного забезпечення активно використовувався програмний продукт Microsoft Office Access, що давав змогу в стислі строки вносити зміни у функціональність та взаємодіяти через інтерфейс ODBC з базою даних випробувань.

З ліквідацією Державної служби з охорони прав на сорти рослин відділ науково-технічної інформації перейшов у підпорядкування УІЕСР й розпочався новий етап оновлення комп'ютерної техніки та програмного забезпечення.

У 2012 р. перенесено базу даних «Сорт» на новітню на той час СУБД Microsoft SQL Server Standard 2012, яка використовується і дотепер.

Для об'єднання різномірних додатків, створених на основі Microsoft Access, що забезпечували проведення експертизи ВОС, співробітником відділу Симоненком Василем Анатолійовичем у 2013 р. запропоновано вебдодаток на основі фреймворку ASP.NET Web Forms. Цей додаток об'єднував функції для проведення експертизи

Інформаційний напрямок у сортовипробувальній системі розвивався та йшов в ногу з часом. Все починалося з механічних обчислювальних машин (арифмометрів). У Радянському Союзі в той час найвідомішим і поширеним був механічний арифмометр «Феликс» (завод «Счетмаш»), що випускався з 1929 по 1978 рік. Він був наявний майже на кожній дослідній станції для обрахунку даних по сортовипробуванню, а одним з основних для обчислення на станціях став показник «урожайність сортів».

на відмінність, однорідність і стабільність, а також ведення ґрунтконтролю.

У 2017 р. відділ очолила Лещук Надія Василівна, яка ініціювала впровадження в Інституті системи електронного документообігу АСКОД для автоматизації вхідної, вихідної, службової та нормативно-розпорядчої документації. У цьому ж році створено оновлену версію сайту Інституту з доменним ім'ям <https://sops.gov.ua>. Електронний ресурс наповнено актуальною інформацією про діяльність УІЕСР та всебічною інформацією для заявників і науковців. Зокрема створено на субдоменах сайту Інституту два сайти конференцій (<http://confer.uiers.sops.gov.ua/> та <https://conference.ukragroexpert.com.ua> – «Новітні аграрні технології»), науково-практичний журнал (<http://journal.sops.gov.ua/>) та інформаційно-пошукову систему «Реєстр сортів» (<http://service.ukragroexpert.com.ua/>). Базове програмне забезпечення експертизи на ПСП (2003 р.) було вдосконалено в 2017 р. За участі НУБіП розроблено автоматизовану інформаційну систему «Введення та опрацювання результатів польових та лабораторних досліджень з кваліфікаційної експертизи сортів рослин» на фреймворку ASP.NET Web Forms.

Дане програмне забезпечення є вебдодатком, що відкрило філіям УІЕСР доступ до нього та дало змогу впровадити механізм внесення первинних даних експертизи й надходження зразків безпосередньо від виконавців у філіях. З ініціативи Мажуги Костянтина Миколайовича та Якобчука Олександра Васильовича оновлено серверне обладнання і програмне забезпечення (систему віртуалізації) та топологію локальної мережі Інституту, впроваджено системи інформаційного за-

хисту. Сьогодні у відділі працюють Бровкін Володимир Володимирович, Маслечкін Василь Вікторович, Мартинов Олексій Миколайович, Орленко Наталія Станіславівна.

Для роботи з тендерними закупівлями у 2019 р. впроваджено електронну систему планування, погодження та обліку закупівель УІЕСР з розподіленим доступом для структурних підрозділів Інституту (<http://document.ukragroexpert.com.ua/>). З метою забезпечення доступу до інформації щодо сортів, які перебувають в комерційному обігу, 2020 року розроблено довідкову систему «Сорт» (<http://sort.sops.gov.ua>). У цьому ж році переведено сервіс-офіс «Кабінет заявника» на нову платформу з оновленим інтерфейсом та розширеним функціоналом. Окрім збільшення надаваної заявникам інформації про експертизу їхніх сортів додано можливість формування повідомлень на оплату, інтеграцію з системою електронних платежів fondy (<https://fondy.ua/uk/>), проведення групових оплат за підтримку в Реєстрах сортів та патентів, доступу (завантаження) до архіву електронних документів.

Нове програмне забезпечення створюється на основі фреймворку Asp Core. Воно передбачає розширення автоматизації експертизи на ПСП та ВОС, створення додаткових модулів, зокрема з формування програми кваліфікаційних досліджень, журналу реєстрації документів Заявки, звітів про виконання Програми досліджень та формування експертних висновків і повідомлень. Для філій УІЕСР створено вебдодаток з проведення статистичних розрахунків для забезпечення кваліфікаційної експертизи на ВОС, а також програму для ведення обліку

Стариченко Євгеній Михайлович

1982 року народження працює у відділі науково-технічної інформації з 2017 року, а з 2018 – очолює його.

У 2019 році здобув науковий ступінь кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством», захистивши дисертацію за темою «Прогнозування рівня продовольчої безпеки України».

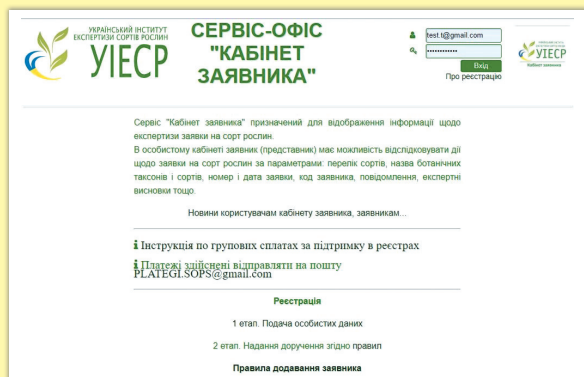
Поєднує науково-технічну діяльність з викладацькою практикою в Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

процесу насіннєпостачання спеціалізованою філією.

У 2021 р., з метою узагальнення діяльності УІЕСР, створено автоматизовану інформаційно-аналітичну систему моніторингу показників діяльності відділів – вебдодаток «Статистично-інформаційні матеріали (СІМ)».

Євгеній Стариченко

Нові виклики в сортовипробуванні вимагали кращої взаємодії із заявниками та їх представниками. Відповідно було розроблено у 2012 р. першу версію сервіс-офісу «Кабінет заявника», в якому користувачі можуть переглядати інформацію про етапи проходження кваліфікаційної експертизи заявки на сорт рослини.